

kancelarie rp

Poradnik

Nawigator Prawny

WIĘCEJ PORAD NA KANCELARIE.RP.PL

PRAWO AUTORSKIE

Tantiemy jako nowa klasa aktywów. Jak inwestować w prawa do muzyki i dzieł?

Prawa autorskie przestają być wyłącznie domeną twórców – stają się towarem, który można kupić, wycenić i zmonetyzować. Inwestowanie w tantiemy przyciąga dziś zarówno prywatnych inwestorów, jak i fundusze. Jak działa ten rynek i jakie niesie ryzyka?

KRZYSZTOF ROŻKO

Radca prawny, Wspólnik zarządzający, Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna

W świecie, gdzie pieniądze nie lubi ciszy, a prawa autorskie mają coraz większe znaczenie, tantiemy jawią się jako niepozorna, lecz niezwykle interesująca forma dochodu pasywnego. To taki mały strumień pieniędzy, który cicho sączy się do kieszeni twórcy – za każdym razem, gdy jego utwór zostaje wykorzystany. Raz napiszesz piosenkę albo opatentujesz rozwiązanie – i możesz przez lata żyć z odsetek od własnej kreatywności.

Charakterystyka prawna

Tantiemy stanowią formę wynagrodzenia przysługującego uprawnionym z tytułu autorskich praw majątkowych, praw pokrewnych bądź innych praw własności intelektualnej, należną z tytułu eksploatacji określonego dobra niematerialnego (utworu, fonogramu, wideogramu, wynalazku, znaku towarowego, bazy da-

nach itd.). Przysługują one z mocy prawa lub na podstawie umowy zawartej pomiędzy uprawnionym a użytkownikiem.

Tantiemy mają charakter świadczeń okresowych, stanowiących wynagrodzenie za każdorazowe korzystanie z chronionego dobra. Mogą być ustalane jako wynagrodzenie procentowe (np. od wpływów ze sprzedaży) lub jako wynagrodzenie ryczałtowe (np. od jednostkowego użycia dzieła).

Ale co, jeśli nie jesteś muzykiem, wynalazcą ani autorem bestsellerów? Czy świat tantiem jest zarezerwowany wyłącznie dla wybranych? Niekoniecznie.

W ostatnich latach pojawił się zupełnie nowy sposób myślenia o własności intelektualnej – nie jako o przywileju twórcy, lecz jako o produkcie inwestycyjnym. Tantiemy można bowiem kupić w całości lub w części. Tak samo jak kupujemy mieszkanie na wynajem, czy obligację, można kupić prawa do utworu i inkasować wpływy, gdy inni będą go używać.

Tantiemy muzyczne to opłaty wypłacane twórcom i właścicielom praw do muzyki za:

- odtworzenia w serwisach streamingowych (Spotify, Apple Music, Deezer, itd),
- emisję w radiu i telewizji,
- publiczne odtwarzanie (kluby, sklepy, usługi, eventy),
- synchronizację (np. w filmach, reklamach, grach).

Powstają nawet specjalistyczne platformy, które łączą artystów poszukujących gotówki z inwestorami wypatrującymi stabilnych dochodów niezależnych od sytuacji na rynkach kapitałowych. Płacisz dziś – i przez następne lata dostajesz procent z każdej transmisji w radiu, streamu, czy emisji w TV. Trochę jak zakup obligacji, tylko zamiast państwa za „gwaranta” masz... Beyoncé (jeśli Cię stać) albo niszowego rapera z obiecującą karierą.

Takie inwestycje przybierają różne formy – od klasycznej cesji wierzytelności, przez nabycie udziałów w katalogach muzycznych, po udział w funduszach notowanych na giełdzie, które zarządzają portfelem praw autorskich.

Tantiemy przysługują zarówno pierwotnym twórcom, jak i osobom/podmiotom, które nabyły prawa.

Inwestowanie w tantiemy

Cesja wierzytelności z tytułu tantiem:

Uprawniony (twórca lub posiadacz praw) może dokonać przeniesienia przysługujących mu wierzytelności na rzecz inwestora na podstawie umowy cesji (art. 509 i n. KC). Cesjonariusz uzyskuje wówczas prawo do pobierania należnych tantiem.

Nabycie udziałów w spółkach/ funduszach posiadających portfele praw autorskich: Inwestor może objąć udziały lub akcje w spółkach specjalizujących się w zarządzaniu prawami autorskimi, uzysku-

jąc w ten sposób pośredni udział w przychodach z tantiem.

Platformy inwestycyjne i crowdfunding:

Istnieją podmioty (np. Royalty Exchange, SongVest, ANote Music), które umożliwiają inwestorom nabycie udziałów w przyszłych przy-

chodach z tytułu tantiem, w oparciu o umowy cywilnoprawne lub formuły tokenizacyjne.

Licencje z opcją udziału w przychodach: Inwestor może zawrzeć umowę licencyjną z twórcą, w której określone zostanie wynagrodzenie uzależnione od przyszłych przychodów z eksploatacji danego dobra.

„Dziś nie trzeba być artystą, by zarabiać na muzyce – wystarczy nabyć prawa do jej odtwarzania

chodach z tytułu tantiem, w oparciu o umowy cywilnoprawne lub formuły tokenizacyjne.

Licencje z opcją udziału w przychodach:

Inwestor może zawrzeć umowę licencyjną z twórcą, w której określone zostanie wynagrodzenie uzależnione od przyszłych przychodów z eksploatacji danego dobra.

Podsumowanie

Oczywiście – są i ryzyka. Trzeba dobrze wycenić wartość nabywanych praw pod kątem przyszłych przychodów z tantiem i ich zbywalności. Popularność dzieła może spaść. Artysta może zniknąć z radarów. Organizacje zbiorowego zarządzania mogą działać z opóźnieniem, a regulacje prawne bywają czasem trudne do przełożenia na twardą walutę. Ale dla inwestora, który lubi łączyć kulturę z kapitałem, tantiemy mogą być czymś więcej niż tylko egzotyczną

ciekawostką – mogą stać się mostem między światem twórców a rynkiem finansowym.

Bo w końcu – czy nie jest kuszące, by zamiast tylko słuchać ulubionej piosenki... zarabiać na jej odtwarzaniu. Więc gdy następnym razem usiądziesz przy ognisku, a w

Krzysztof Rożko – radca prawny, Wspólnik Zarządzający Kancelarii.

Od początku swojej drogi zawodowej zaangażowany w rozwój rynku kapitałowego w Polsce. Posiada ponad dwudziestoletnie doświadczenie w doradztwie regulacyjnym dla sektora finansowego, w tym w zakresie przygotowania wejścia na giełdę, działalności firm inwestycyjnych, podmiotów zarządzających aktywami, czy banków. Koordynuje kompleksowe doradztwo transakcyjne na rzecz funduszy venture capital/private equity, a także w zakresie pozyskiwania kapitału i finansowania inwestycji do przedsięwzięć w sektorach nowoczesnej gospodarki. Jest wiodącym prawnikiem w zakresie doradztwa instytucjom finansowym.